

Güran
TATLIOĞLU

YAZIYOR...

tatlioglu@gmail.com

Osmanlılaştırdıklarımızdan misiniz?-1

Ülkemizde son zamanlarda ortaya çıkan yeni eğilim , Cumhuriyet öncesi Osmanlı Devleti'nin ekonomik ,sosyal ve siyasi düzenine özenme ve bir çok politikaları o yönde geliştirm ve uygulamadır. Cumhuriyet düzeninin ve kurumlarının, bir çok açıdan yetersiz olduğu , hangi ad altında olursa olsun, bunların değiştirilmesi gerektiği görüşü giderek taraftar bulmaya devam etmektedir. Bu değişimi arzu edenlere, uygulamaya geçirmek isteyenlere bazı şeyleri anımsatmak gerekmektedir.

Son zamanlar Osmanlı yönetimi ,1500 lerin ortasından beri gelen ve her dönemde yenileri , yeni ülkelere verilerek artan Kapitülasyonlar – yabancı tüccarlara ve sonra sanayicilere verilen büyük imtiyazlar , ayrıcalıklar – altında ezilmiş , ekonomisini nerede ise yabancıların kontroluna tamamen terketmiş durumda bir yönetimdi. 1854'de almaya başladığı dış borçlarını 1874'de ödeyemez duruma gelmişti.1881'de alacakların tahsili için, yönetimini alacaklı devlet temsilcilerinin yaptığı Duyun-u Umumiye idaresi kurulmuştu. Yabancı devlet alacaklarını karşılamak için tahsis edilmiş önemli vergilerin tahsilatını bile devlet bu idareye vermiş , diğer deyişle kendi vergi tahsilatını bile yapamaz bir duruma gelmişti. Devlet, modernleşmenin önce ordudan geçmesini düşünmüş, bu nedenle, ordunun yenileştirilmesinde önce Fransa ve İngiltere'den yardım almış , 1800'lerin sonlarında ve özellikle Birinci Dünya Harbi sırasında , nerede ise , bütün ordularını Alman generallerine teslim eden bir politika uygulayıcısı olmuştu Bütün bu stratejilerin sonucu , Osmanlı devleti , tarih oldu.

Bugün bazı alanlarda , o zamanların stratejilerinin ve politikalarının hasreti çekilmekte hatta uygulanması yapılmaya çalışılmaktadır. Bu gün, Cumhuriyet rejiminin ısrarla üstünde durduğu ulusal sanayi ve kendi kontrolümüzde olan bir ekonomi yönetiminden hızla uzaklaşmış, ekonomide yabancı payı , her gün artmış ve bir çok kesimlerde o kesimi kontrol edecek paya ulaşmıştır. Yabancı sermayesiz kalkınamıyacağı görüşü sürekli işlenmiş, yabancı para olmadan, bütçe ve ödemeler dengesi açıkları kapatılamaz hale gelmiş, bu kaynaklara kapitülasyonlara tam benzer olmasa bile ayrıcalıklar tanınmıştır. Türkiye'de hem özel teşebbüsün dış, hem de devletin iç ve dış borç yükü hayli artmıştır. Devlet bütçesinin bir numaralı, önemli masraf kalemi borç faizi olmuştur.

Fakat en önemlisi Osmanlılaşma çabalarının sosyal hayatımızı da değiştirir duruma gelmesidir. Bugün büyük kentlerin önemli nüfusa sahip varoşlarında , Anadolu'da çok ufak kesimlerin dışında , muhafazakârlık giderek artmaya başlamış, cemaatleşme, tarikatlaşma , bunun sonucunda kadın – erkek ayrılıkları , artan kapalılık göze çarpar olmuştur. Hatta bu guruplar yalnız kendi aralarında ticaret yapar , kendi gibi düşünmeyenlerle çalışmayan , ticaret hayatında bile ayrımcılık yaratan hale gelmişlerdir. Özlenen , geri getirilmesi istenen eski Osmanlı sosyal yapısı ile ilgili bazı örnekleri aşağıda görebiliriz.

Belirtilen bu örnekler, sayın Cahit Kayra'nın Osmanlı'da Fetvalar ve Günlük Yaşam adlı, 2008 yılında İstanbul'da Boyut Yayınları arasında çıkan kitabının , belirtilen sahifelerinden alınmıştır. Kosunda büyük katkı sağlayan bu kitabı herkesin okuması , özellikle kadınların okuması önerilir.